

JOSIP MRAVLJAK

1. novembra 1955 je umrl na svojem domu v Vuzenici krajevni zgodovinar Josip Mravljak. Rodil se je 7. marca 1892 v Vuzenici; njegov oče Anton je bil mali posestnik. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju (1898—1903), nato gimnazijo v Mariboru, kjer je l. 1912. maturiral. Po maturi je odslužil enoletni vojaški rok (1912/13) pri topničarjih v Zagrebu in Novem Sadu. V prvi svetovni vojni je bil kot rezervni častnik na italijanski fronti, v jesenskem roku 1918 pa se je vpisal kot redni slušatelj na Trgovski visoki šoli na Dunaju. Zaradi smrti staršev — oče mu je umrl januarja 1919, mati Julijana pa dober mesec za njim — je ostal doma. Tu je prevzel službo poslovodje vuzeniške hranilnice in posojilnice, bil nekaj časa občinski tajnik, a tudi župan, posegal pa je tudi sicer v kulturno življenje domačega kraja, saj je bil starosta Sokola in Gasilskega društva; za gasilstvo je deloval tudi s peresom in je poleg člankov napisal knjižico *Gasilski katekizem* (1934). Za zgodovino se je začel zanimati 1924 in je pregledal najprej vuzeniški župnijski arhiv, potem pa na lastne stroške še graške, dunajske, celovške in šentpavelske arhive, izpisujoč si iz njih vse, kar se je tikalo zgodovine naše Dravske doline, zlasti pa Vuzenice in njenega okoliša. V graškem arhivu je prepisal tudi fevdalne knjige celjskih grofov 1436—1445; prepis hrani Drž. arhiv v Mariboru. Na osnovi arhivskih študij je napisal precej razprav s področja krajevnne zgodovine, razen tega pa v dnevnem časopisju tudi nekaj poljudnoznanstvenih člankov. V času druge svetovne vojne so ga nemški okupatorji konec aprila 1941 aretirali in ga z družino vred izselili v Brajkovac v Srbiji. Po osvoboditvi se je vrnil domov in dal svoje moči ustanavljajoči se višji gimnaziji na Ravnah, kjer je kot predmetni učitelj z veliko vnemo in pedagoškim taktom od oktobra 1945 do septembra 1952 poučeval zgodovino, zemljepis in matematiko. Ker ga je dnevna vožnja z vlakom iz Vuzenice na Ravne zaradi bolehnosti utrujala in ker so potrebovali na nižji gimnaziji v Vuzenici učitelja za zgodovino, je bil septembra 1952 prestavljen v Vuzenico, kjer je potem poučeval do svoje bolezni.

Bibliografija njegovih zgodovinskih spisov obsega sledeča dela (kratice kakor v SBL; razen tega: GK = Gasilski koledar, Gs = Gasilec, KF = Koroški fužinar, MrbV = Mariborski Večernik, MrbZg = Marburger Zeitung, T = Tabor):

A. Samostojne publikacije:

1. Vuzenica v srednjem veku. Zgodovinska slika. V samozaložbi. Mrb 1927. 42 str. 8°.
2. Žički rokopis: češka velikonočna pesem. I. Nahajališče in tekst. Ponatis iz ČZN XXII (1927), 2 str. 8°.
3. Nadžupnija in dekanija Vuzenica. V samozaložbi. Mrb 1928. 90 str. 8°. (Poročilo Dr. V. M-k in F. Kovačič ČZN XXIII (1928), str. 157—158).
4. Vuzenica II. Daljši okoliš v srednjem veku. Trg in grad 1457—1663. Zgodovinski opis. V samozaložbi. Mrb 1929, 62 str. 8°. (Poročilo Franjo Baš GV V—VI (1929—1930), str. 200—201.)
5. Vuzenica. Poseben odtis iz Vuzenica II. (1929). 17 str. 8°.
6. Šolstvo v Vuzenici. V samozaložbi. Mrb 1930. 34 str. 8°. (Poročilo Franjo Baš ČZN XXVI (1931), str. 125—126.)

7. Dravograd. I. del (1161—1261). Zgodovinski opis. Založilo Tujsko-prometno društvo v Dravogradu. 1932. 32 str. 8°. (Poročilo Franjo Baš ČZN XXVII (1932), str. 51—52).
8. Doneski k zgodovini kmetijstva v Dravski dolini v XVII. stoletju. Ponatis iz ČZN XXVII (1932), str. 171—190. 8°.
9. Kmetiski stan do jožefinskih reform. Kratek pregled gospodarskih, socialnih in zemljiškoposestnih prilik kmeta s posebnim ozirom na ozemlje sodnih okrajev Marenberg, Prevalje in Slovenjgradec (nekdanjega dela Junske grofije). 1938. Založila Družba sv. Mohorja v Celju. 31 str. 8°.
10. Kmetiski upori na Slovenskem. Popravljen in dopolnjen ponatis iz »Večernika«. Mrb 1940. V samozaložbi, 93 str. 8°. (Poročilo Fr. Baš ČZN XXXV (1940), str. 88—89.)

B) Razprave in članki v časopisih in časnikih:

1. Nekaj o gasilstvu. *Gs XXVIII* (1924), šte. 5. (Kompilatorični pregled zgodovine gasilstva v Evropi in pri nas.)
2. Naše ceste za rimskega imperija. *T VII* (1926), šte. 206, 212, 218.
3. Vuzenica. Črtice po zgodovinskih virih. *T VII* (1926), šte. 265, 271, 276, 287, 292; *VIII* (1927), šte. 69.
4. Vuzeniški urbarji. Donesek h gospodarski zgodovini. *ČZN XXII* (1927), str. 61—75, 169—190.
5. Žički rokopis: češka velikonočna pesem. *ČZN XXII* (1927), str. 190—191 (s fotokopijo).
6. Bratovščina splavarjev v Vuzenici. *ČZN XXII* (1927), str. 86—88.
7. Zadnji lov na volkove na Pohorju. *ČZN XXII* (1927), str. 194—195.
8. Grosse Überschwemmungen der Drau. Ein Beitrag zur Geschichte von Vuzenica—Muta. *MrbZg 67 Jahrg.* (1927), šte. 258.
9. Muta. *ČZN XXIII* (1928), str. 42—52. (Iz zgodovine kraja.)
10. Osemletna pravda (1636—1644) med Gregorjem Tavčmanom in Saro Hayd (Vuzenica—Ribnica—Puhenštajn). *ČZN XXIII* (1928), str. 64—70.
11. Sajkarstvo v Vuzenici. *ČZN XXIII* (1928), str. 76—78.
12. Nekaj slovarskih in zgodovinskih drobtin iz starotrškega arhiva. *ČZN XXIII* (1928), str. 82—85.
13. Pred dve sto leti na Kranjskem. Spomini na fevdalne čase. *ŽiS*, 4. knjiga (1928), str. 210—215. (Prihod cesarja Karla VI. na Kranjsko ter v Ljubljano in poklonitev deželnihi stanov.)
14. Vuzenica ob Dravi. *IS* 1928, str. 324—325.
15. Marenberg 1257/59 in 1272, dvoje spornih vprašanj. *ČZN* (1929), str. 200 do 204.
16. Kmečki polprazniki. *ČZN XXV* (1930), str. 106—107. (Etnografski pripevek.)
17. Flosarska. Resnična zgodba vuzeniških flosarjev. *MrbV IV* (1930), šte. 185. (Iz življenja splavarjev v 80tih letih 19. stol.)
18. Iz vuzeniške zgodovine. *ČZN XXVI* (1931), str. 110—114; *XXVII* (1932), str. 107—109; *XXX* (1935), str. 79—82.
19. Doneski k zgodovini kmetijstva v Dravski dolini v XVII. stoletju. *ČZN XXVII* (1932), str. 171—190.
20. Guštanjski rokodelski (obrtniški) ceh. *ČZN XXVII* (1932), str. 194—197.
21. Početki Guštanja. *ČZN XXVIII* (1933), str. 40—46.
22. Gasilstvo pri Rimljanih. *Gs XXXVIII* (1934), šte. 2 in 3.
23. Gasilstvo v srednjem veku. *Gs XXXVIII* (1934), šte. 11.
24. Prvi splošni požarni red. *Gs XXXIX* (1935), str. 25—27, 33—34. (Graški požarni red iz 1792.)
25. Gasilstvo v novem veku. *Gs XXXIX* (1935), str. 48—49, 59—61, 90—92, 110—112.
26. K zgodovini uprave Šentpavelske posesti na Fali. *ČZN XXXI* (1936), str. 126—129.
27. Plavž pri Sv. Primožu na Pohorju. *ČZN XXXI* (1936), str. 129—132.

28. Gasilec v 40. letu. *Gs XL* (1936), str. 7—9. (Pregled 40 letnikov časopisa *Gasilec*.)
29. Gasilstvo velemesta pred 200 leti. *Gs XL* (1936), str. 16—19. (Gasilstvo v Hamburgu sredi 18. stol. Z dvema slikama.)
30. Organizacija jugoslovenskega gasilstva. *Zgodovina. GK XIII* (1936), str. 89—96. (Pregled zgodovinskega razvoja gasilstva v Evropi in pri nas.)
31. Vulgarna imena kmetij v vuzeziškem okolišu. *Kovačičev zbornik (ČZN XXXII, 1937)*, str. 321—324.
32. Iz vuzeziške zgodovine. (Popravek in dostavek k članku v *ČZN XXX.*) *ČZN XXXIII* (1938), str. 204.
33. Sodna uprava v Dravogradu. *ČZN XXXIII* (1938), str. 35—43.
34. Trg Dravograd 1638. *ČZN XXXIII* (1938), str. 201—204.
35. Kmetijski upori na Slovenskem. *MrbV XIII* (1939), štev. 265, 271, 276, 281, 287; *XIV* (1940), štev. 4, 10, 16, 22, 27, 33, 39, 45, 51, 57.
36. Chemenaten, Caminata — Kluže. *ČZN XXXV* (1940), str. 59—60.
37. Početki Guštanja. *KF I* (1951), štev. 1-2, str. 8-9. (S sliko Guštanja iz 1688.)
38. Gasilstvo v mežiški dolini. Razvoj do druge svetovne vojne. *KF II* (1951), štev. 1-3, str. 21—22.
39. Protestantizem v Slovenjem Gradcu. V knjigi: *Slovenj Gradec ob 700-letnici. 1951. Str. 29—39.*
40. Spomini iz Dravske doline. *KF II* (1952), štev. 4-6, str. 22—24. (O delu Ciril-Metodove družbe in o narodnostnem življenju v Dravski dolini v času pred prvo svetovno vojno.)
41. Muta. *KF II* (1952), štev. 4-6, str. 30; štev. 7-9, str. 18—19. (Pregled zgodovine kraja.)
42. Kovnica v Slovenjem Gradcu. *KF II* (1952), štev. 7-9, str. 15—16. (S slikami nekaterih kovancev.)
43. Mučki dravski most. *KF III* (1953), štev. 1-3, str. 22. (Zgodovina mostu.)

C. Recenzije in poročila:

1. *Kratka zgodovina Maribora.* Spisal G. Majcen. Maribor 1926. *T VII* (1926), štev. 292.
2. *Jagdgeschichte Steiermarks* von B. R. Bachofen-Echt und W. Hoffer. I. Band. Materialien zur Geschichte des steirischen Jagdrechtes und der Jagdverfassung. Graz 1927. *ČZN XXII* (1927), str. 204—205.
3. *Jagdgeschichte Steiermarks* von Baron Reinhart Bachofen von und Wilhelm Hofer. II. Band: Geschichte der steirischen Jagdgebiete. Graz 1928. *ČZN XXIV* (1929), str. 127—129.
4. Izkaz političnih in katastralnih občin mariborske oblasti, 1927. *ČZN XXIV* (1929), str. 129.
5. Orožen Janko, *Zgodovina Celja. III. del. Novoveško Celje (1456—1948).* Celje 1930. *ČZN XXVII* (1932), str. 50—51.
6. H. Pirchegger, *Geschichte der Steiermark, 1282—1740. Mit einem Anhang.* Graz 1931. *ČZN XXVII* (1932), str. 231.
7. Anton Mell, *Grundriss der Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte des Landes Steiermark.* Graz 1929. *ČZN XXVII* (1932), str. 231—232.
8. Defrančeski Joso, 70 godina dobrovoljne vatrogasne čete u Varaždinu 1864—1934. *ČZN XXIX* (1934), str. 215—216.
9. Mensi Franz, *Geschichte der direkten Steuern in Steiermark bis zum Regierungsantritte Maria Theresias. Bd. I—III.* Graz und Wien 1910—1936. *ČZN XXXVI* (1939), str. 116—117.
10. Splošni pregled dravske banovine. Priredil državni statistični urad v Zagrebu. Izdala kraljevska banska uprava dravske banovine. Ljubljana 1939. *ČZN XXXIV* (1930), str. 233—234.
11. Ferdinand Tremel, *Das Zehentwesen in Steiermark und Kärnten von den Anfängen bis ins 15. Jahrhundert.* (Zeitschrift des Historischen Vereins für Steiermark, Jahrg. 33, Graz 1939.) *ČZN XXXV* (1940), str. 111.

Bogo Teply